

Toelichting bij de conceptsyllabi geschiedenis havo 2021 en vwo 2022

In 2017 gaf het College voor Toetsen en Examens de opdracht aan een syllabuscommissie tot groot onderhoud aan de syllabi Geschiedenis voor havo en vwo. De commissie bestond uit docenten geschiedenis (deels vanuit de VGN) en vertegenwoordigers van Cito en SLO en werkte onder voorzitterschap van lector/vakdidacticus Hanneke Tuithof. De opdracht was om binnen de kaders van het examenprogramma met tijdvakken en kenmerkende aspecten, de historische contexten tegen het licht te houden en zo nodig te wijzigen of te vervangen. Voor dit werk vormde een onderzoek van het CvTE¹ uitgangspunt, aangevuld met op andere wijze verzamelde ervaringen van docenten én leerlingen.

De belangrijkste uitgangspunten voor de herziening waren:

- de wens om het verschil tussen de examens havo en vwo, en daarmee ook de contexten, zichtbaar te vergroten;
- de wens om voor beide stromen meer contemporaine geschiedenis in de syllabus een plek te geven;
- de wens om aandacht te besteden aan niet-Westerse geschiedenis;
- de wens om historische contexten te construeren waarin een langer uitgesponnen ontwikkeling (door de tijdvakken heen) centraal staat.

Bovengenoemde heeft geresulteerd in zeven nieuwe of herziene contexten. Deze zullen – na formele goedkeuring in juni/juli 2018 – de basis vormen voor het centraal eindexamen geschiedenis vanaf 2021 (havo) en vwo in 2022 (vwo). De nieuwe / vernieuwde contexten zijn:

havo

Het Britse rijk 1620–1900
Duitsland in Europa 1918–1991
Nederland 1948–2008

vwo

Steden en burgers in de Lage Landen 1050–1650
Verlichting 1650–1900
China 1842–2001
Duitsland in Europa 1918–1991

Conclusies uit de veldraadpleging

Een conceptversie van beide syllabi is in februari 2018 gepubliceerd via Examenblad.nl in het kader van een veldraadpleging. Op deze veldraadpleging hebben 150 docenten gereageerd. Vrijwel alle docenten hebben zowel de specifieke vragen voor havo als voor vwo beantwoord. De belangrijkste conclusies uit de veldraadpleging zijn:

- beide conceptsyllabi zijn duidelijk wat vorm betreft en doen inhoudelijk recht aan het examenprogramma. Ze voldoen als hulpmiddel voor docenten om hun leerlingen voor te bereiden op het centraal examen.
- Voor havo vindt een meerderheid van de respondenten (64%) het niveau van de historische contexten goed en soms gemakkelijk. Een flinke minderheid (36%) geeft echter 'te moeilijk' als beoordeling. Ook vindt een minderheid (41%) de lesstof van de contexten te omvangrijk.
- Voor vwo zijn docenten in overgrote meerderheid (81%) positief over het niveau van de contexten. Wat betreft omvang van de stof is het merendeel van de docenten positief. Een minderheid (30%) beoordeelt deze echter als te omvangrijk.
- Docenten gaven diverse inhoudelijke opmerkingen; een aantal daarvan is verwerkt in de definitieve tekst van de syllabus.
- Het merendeel van de docenten gaf aan zich deze nieuwe contexten op tijd eigen te kunnen maken om erover les te geven. Een klein deel (18%) van de docenten achtte zich hiertoe niet in staat.

Na de veldraadpleging heeft de syllabuscommissie verschillende aanpassingen aangebracht. De belangrijkste zijn:

¹ Zie het rapport *Meer en minder tegelijk. Adviezen van docenten voor 'groot onderhoud' aan de syllabus geschiedenis havo/vwo*, najaar 2016.

- Van enkele contexten is de structuur verbeterd door aanpassing van de leidende vragen en/of betere aansluiting van de tekst bij de leidende vragen;
- Bij havo zijn op diverse plaatsen in de syllabus delen geschrappt om tegemoet te komen aan de docenten die het niveau van de contexten als te hoog en de hoeveelheid stof als te omvangrijk beoordeelden. Met name de context het Britse rijk is kleiner van omvang geworden door in elke deelcontext gericht één regio aan bod te laten komen.
- Voor havo is ook teruggekomen op het uitgangspunt van de commissie om de context Duitsland in Europa dezelfde inhoud te geven voor havo én vwo. In de havo tekst zijn enkele passages geschrappt in deelcontext 2 en 3. In de syllabus vwo is aangegeven welke passages niet voorkomen bij havo maar wél belangrijk zijn voor vwo.
- Voor vwo is de context Steden en burgers in de Lage Landen 1050–1650 gewijzigd door leidende vragen aan te passen en de tekst in te korten. In de context Verlichting 1650-1900 is een aantal voorbeelden vervallen. Op deze manier verwacht de commissie tegemoet te kunnen komen aan de groep docenten die zich kritisch toonde over de omvang van de contexten.
- Een deel van de docenten gaf aan het moeilijk te vinden om zich de nieuwe contexten tijdig eigen te maken. De syllabuscommissie verwacht dat de inperking van de omvang van enkele historische contexten hier een positief effect op heeft. Verder is in de syllabus voor enkele nieuwe contexten een beredeneerde literatuurverwijzing als bijlage opgenomen. Ook zullen er mogelijkheden voor docenten komen om zich inhoudelijk na te scholen op de nieuwe contexten.

Een verantwoording van het werk van de syllabuscommissie is gepubliceerd in Kleio van februari 2018. Deze verantwoording is geschreven vóór de veldraadpleging van februari/maart 2018. Zoals hierboven aangegeven heeft de veldraadpleging tot enkele wijzigingen in de syllabustekst geleid. De passage in het artikel over de identieke inhoud van de context Duitsland voor havo en vwo is daarmee niet langer actueel.